

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Mrázovou, Ph.D., v právní věci

žalobce: **J. Š.**
bytem X.
zastoupen JUDr. Tomášem Truschingerem, advokátem Advokátní kanceláře
Kučera & Truschinger s.r.o.
sídlem Bašty 413/2, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 8. 2018, č. j. MPSV-2018/162707-921, a
ze dne 20. 8. 2018, č. j. MPSV-2018/167214-921,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

- IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Tomáši Truschingerovi, advokátovi se sídlem Bašty 413/2, 602 00 Brno, **se přiznává** odměna za zastupování žalobce v tomto řízení ve výši **4 719 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Žalobce brojil svoji žalobou proti dvěma shora specifikovaným rozhodnutím žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí 1.“ a „napadené rozhodnutí 2.“), jímž byly zamítnuty odvolání žalobce a potvrzeny prvostupňová správní rozhodnutí. V případě napadeného rozhodnutí 1. bylo potvrzeno prvostupňové rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Brně ze dne 28. 5. 2018, č. j. 6476/2018/KUR, kterým nebyla přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů dítěte a zajištění nezbytných činností sociálněprávní ochrany dětí podle § 2 odst. 5 písm. c) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) s tím, že žádost žalobce o dávku byla neodůvodněná, neboť nebyla prokázána odůvodněnost nákupu stolního počítače ve vztahu ke vzdělání syna žalobce. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce opožděné odvolání (k poštovní přepravě dne 9. 7. 2018), ačkoliv posledním dnem pro podání odvolání byl den 26. 6. 2018 (právní moci rozhodnutí nabylo dne 27. 6. 2018). Usnesením ze dne 12. 7. 2018 nebylo vyhověno žádosti žalobce o prominutí zmeškání podání odvolání. Podané odvolání přesto neobsahovalo veškeré náležitosti, pročez žalobce byl vyzván k jejich doplnění ve stanovené lhůtě. Žalobce žádal o prodloužení této lhůty ze zdravotních důvodů a současně o prominutí případného zmeškání lhůty. Žalovaný nevyhověl žádosti žalobce o prodloužení lhůty, neboť k doplnění odvolání byla poskytnuta žalobci přiměřená lhůta, a jelikož byl schopen sepsat písemnou žádost o prodloužení lhůty, lze mít za to, že by byl schopen písemně doplnit i náležitosti odvolání. Zdravotní důvody pro prodloužení lhůty k doplnění odvolání rovněž nebyly uznány s tím, že k tomu předložené lékařské potvrzení považoval žalovaný za účelové. Odvolání, podané proti prvostupňovému správnímu rozhodnutí, bylo nakonec jako opožděné zamítnuto.
2. V případě napadeného rozhodnutí 2. ze dne 20. 8. 2018 bylo potvrzeno prvostupňové rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Brně ze dne 3. 5. 2018, č. j. 5371/2018/KUR), kterým byla žalobci přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů nezaopatřeného dítěte souvisejících s jeho vzděláním nebo zájmovou činností a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálněprávní ochranou dětí ve výši 700 Kč podle § 36 odst. 1 písm. b), § 2 odst. 5 písm. c), § 37 písm. d) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“). Žalobce byl společně posouzen s jeho nezletilým nezaopatřeným synem, přičemž bylo zjištěno, že žalobce je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání a do jeho příjmů v rozhodném období (září 2017) byla započítána dávka státní sociální podpory – přídavek na dítě ve výši 700 Kč, dále bylo zjištěno, že žalobce je příjemcem příspěvku na živobytí, přičemž žalobce požádal o dávku na úhradu nákladů

spojených se zakoupením školních pomůcek pro syna v celkové výši 6 390 Kč (z toho 200 Kč na školní sešity, 2 530 Kč na učebnice, 700 Kč na zakoupení kalkulačky, 1 500 Kč na pomůcky do dílen, 1500 Kč na zakoupení cvičebního úboru a 500 Kč na příspěvek do školní nadace). Dle sdělení Střední průmyslové školy Brno, Purkyňova, kterou syn žalobce navštěvuje, disponuje škola veškerým vybavením potřebným pro tento obor a žákům dává vybavení k dispozici zcela zdarma. Úřad práce proto rozhodl dávku nepřiznat s ohledem na toto sdělení, a to na zakoupení učebnic, pomůcek do dílen, kalkulačky a na příspěvek do nadace školy. Požadované učebnice má možnost si syn žalobce bezplatně zapůjčit ve škole z titulu osoby v hmotné nouzi. Na zakoupení kalkulačky byla žalobci již přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci rozhodnutím úřadu práce ze dne 2. 1. 2018 ve výši 520 Kč na základě provedeného průzkumu trhu. Také požadované nářadí do dílen nebylo shledáno jako důvodné, neboť předložený seznam nářadí se dle vyjádření školy neváže k oboru, jenž syn žalobce studuje. Po předložení potvrzení o hmotné nouzi může žalobce dále požádat o zproštění úhrady příspěvku do školní nadace. Naopak do odůvodněných nákladů na vzdělání úřad práce zahrnul částku 200 Kč na zakoupení sešitů a 500 Kč na zakoupení cvičebního úboru (dle průzkumu trhu postačuje 150 Kč na zakoupení šortek, 50 až 100 Kč na zakoupení trička a 250 až 300 Kč na zakoupení obuvi; přihlédnuto i k možnosti koupě v neznačkových prodejnách, popř. v obchodech s použitým zbožím). Žalobci tak byla přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci ve výši 700 Kč, ve zbytku byly jeho požadavky shledány neodůvodněnými.

II. Shrnutí žalobní argumentace

3. Žalobce podal dne 17. 9. 2018 blanketní žalobu, kterou směřovala proti sedmi správním rozhodnutím. Soud nejprve zjišťoval, o jaká správní rozhodnutí se jedná s tím, že následně vyloučil k samostatnému projednání pod jinými spisovými značkami věci (napadená správní rozhodnutí), které se ke společnému projednání nehodily. Pod touto spisovou značkou 34 A 31/2018 zůstaly k projednání napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 8. 2018 a 20. 8. 2018. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 13. 12. 2018, č. j. 34 A 31/2018-35, ustanovil žalobci k zastupování v tomto řízení zástupcem JUDr. Tomáše Truschingera, kterého soud současně vyzval k doplnění žaloby a odstranění jejich vad.
4. Ustanovený zástupce žalobce doplnil žalobu podáním ze dne 28. 2. 2019. V tomto podání žalobce prostřednictvím ustanoveného zástupce uvedl, že nesouhlasí se skutkovými a právními závěry napadených rozhodnutí, když řízení jim předcházející byla ztížena vadami, které mají za následek vydání nesprávných rozhodnutí ve věci. I když jsou dávky mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů dítěte pouze dávkami fakultativními – o jejich přiznání rozhoduje správní orgán, zákon přesně stanoví, kdy a za jakých podmínek má žadatel na takovou dávku nárok. V případě syna žalobce byly u všech požadovaných nároků splněny podmínky pro jejich přiznání. Dávky byly požadovány po právu a správní orgán měl požadavkům žalobce vyhovět.
5. Dále žalobce uplatněné žalobní body rozdělil na ty, které směřovaly jen proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 8. 2018 a dále na ty, které směřovaly jen proti rozhodnutí

žalovaného ze dne 20. 8. 2018. V souvislosti s rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 8. 2018, jež se týkalo nepřiznání dávky mimořádné okamžité pomoci v souvislosti s nákupem stolního počítače kvůli vzdělávání syna žalobce, žalobce uvedl, že mu je dlouhodobě doručováno velké množství písemností, protože je účastníkem řady správních řízení a soudních sporů, pročež není v jeho silách přesně sledovat běh jednotlivých lhůt. Správní orgány totiž ohledně požadovaných dávek nesprávně rozhodují a návrhy žalobce zamítají, přestože správní soudy opakovaně rozhodly, že dávky mají být přiznány (poznámka soudu: žalobce tato řízení nijak neupřesnil). Podle žalobce Městský úřad v Kuřimi často překračuje meze své diskreční pravomoci a žalobcem již předložené dokumenty opětovně vyžaduje od dotčených orgánů (např. škola). Dotčené orgány pak listiny předkládají ve zcela jiném znění, než je původně žalobci vydaly. Činí tak v důsledku neoprávněné ingerence správního orgánu (poznámka soudu: žalobce neupřesnil dotčené orgány ani pozměňované listiny). Z důvodu svého zdravotního stavu, jenž údajně zapříčinil postup správních orgánů (stres), žalobce požádal o prominutí zmeškání lhůty jak pro samotné podání odvolání, tak i pro výzvu k doplnění odvolání. Zmeškání lhůt je u žalobce zapříčiněno také nepřetržitou péčí o syna, jenž je fyzicky i psychicky handicapován. Za této situace měl správní orgán akceptovat prominutí zmeškání lhůt, stejně jako žádost o prodloužení termínu (poznámka soudu: nebylo žalobcem upřesněno). Odůvodnění napadeného rozhodnutí je navíc zmatečné, neboť na jedné straně vyzývá žalobce k doplnění odvolání (jakoby akceptuje včasnost), avšak na druhé straně odvolání zamítá z důvodu opožděnosti.

6. Žalobce v souvislosti s napadeným rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 8. 2018 dále brojl i proti prvostupňovému správnímu rozhodnutí, jímž nebyla posouzena žádost žalobce správně, neboť údajně nebyla prokázána odůvodněnost nákupu stolního počítače ve vztahu ke vzdělání syna žalobce. Žalobce v této souvislosti požadoval přezkoumat i prvostupňové správní rozhodnutí (meritum věci), neboť jeho syn počítač potřebuje pro řádné studium, protože škola mu zadává domácí úkoly, které musí být zpracovány na počítači. Syn sice přístup k počítači ve škole má, nicméně je dojíždějící a není možné, aby po vyučování, které je samo o sobě dlouhé, trávil ještě další čas ve škole. Současně potřebuje pomoc žalobce při učení a plnění školních domácích úkolů. Současně by nemohl plnit své školní domácí úkoly přes víkend a po dobu svátků, kdy je škola zavřená. Důležité je také to, že škola komunikuje i s rodiči žáků (žalobcem) prostřednictvím výpočetní techniky.
7. Žalobce dále vyslovil nesouhlas s rozhodnutím žalovaného ze dne 20. 8. 2018. Rozhodnutím je zasahováno do základních práv a svobod a současně je jím stěžován přístup syna žalobce ke vzdělání. Žalobci byla přiznána prvostupňovým správním rozhodnutím dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů dítěte a zajištění nezbytných činností sociálněprávní ochrany dětí ve výši 700 Kč. Přitom žalobce žádal o dávku v celkové výši 6 930 Kč, a to na tyto položky: sešity 200 Kč, učebnice 2 530 Kč, kalkulačka 700 Kč, pomůcky do dílen 1 500 Kč, cvičební úbor 1500 Kč a příspěvek do nadace školy 500 Kč.
8. Je pravdou, že dávka mimořádné okamžité pomoci na zakoupení kalkulačky již byla žalobci pro jeho syna přiznána rozhodnutím úřadu práce ze dne 2. 1. 2018, pročež žalobce

již dále tuto částku nerozporuje. Pokud však jde o další požadavky na úhradu ostatních nákladů syna žalobce, pak zde správní orgán nedostatečně zjistil skutkový stav, z něhož při rozhodování vycházel a řízení tak zatížil vadou, jež má za následek nesprávné rozhodnutí.

9. Pokud jde o dávku na školní sešity ve výši 200 Kč, pak tato byla žalobci sice přiznána v plné výši, jak ji požadoval, avšak s ohledem na termín jejího proplacení již nebyly v obchodech slevy, a tak sešity stály žalobce více peněz (částka doložena).
10. K cvičebnímu úboru žalobce uvedl, že škola požadovala konkrétní obuv a oděv v částce 1 500 Kč, přitom však správní orgány nedaly žalobci prostor, aby byly takové věci zakoupeny, čímž se jeho syn vyčlenil z kolektivu. Syn byl již dříve objektem šikany, pročez uvedený požadavek byl oprávněný. Měl by mít stejné věci, které škola požaduje po jiných žácích. Požadavek na částku 1 500 Kč tedy vyplýval z původní žádosti školy.
11. Žalobce dále požadoval pro syna dávku na učebnice ve výši 2 530 Kč, která byla zamítnuta. Škola sice sdělila, že synovi žalobce učebnice bezplatně poskytne, avšak požadovala, aby je po použití vrátil v původním stavu. Přitom v průběhu výuky si žáci dělají poznámky přímo do učebnic a počítají v nich příklady. Do učebnic zapůjčených od školy by syn žalobce nemohl toto činit, a byl by tak znevýhodněn. Navíc učebnice byly řešeny tak dlouho, že škola synovi žalobce učebnice nezapůjčila celý první ročník, pročez ten neprospěl z matematiky a byl nucen ročník opakovat (dříve matematiku zvládal).
12. K dávce na zakoupení pomůcek ve výši 1 500 Kč žalobce uvedl, že tuto dávku jeho syn nezbytně potřebuje např. na rýsovací potřeby a jiné, když škola velmi pochybila, protože žalobci předložila omylem nesprávné potvrzení potřebných pomůcek do dílen pro jiný obor. Ten žalobce následně předložil správnímu orgánu. Ohledně pomůcek byl tedy žalobce uveden v omyl. To však nic nemění na situaci, že jeho syn potřebuje příslušné pomůcky pro absolvování svého studijního oboru.
13. S ohledem na výše uvedené žalobce soudu navrhl, aby zrušil obě napadená rozhodnutí žalovaného a věci mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

14. Žalovaný se v podání vyjádřil k oběma napadeným rozhodnutím. K rozhodnutí ze dne 14. 8. 2018 uvedl, že požadavku žalobce na prominutí zmeškání úkonu (opožděně podaného odvolání) nebylo možné vyhovět, neboť žalobce neprokázal závažné důvody, které mu bránily podat odvolání včas. Odvolání tak bylo zamítnuto jako opožděné. Žalovaný současně neshledal důvod pro zahájení přezkumného řízení, obnovu řízení nebo vydání nového rozhodnutí.
15. K namítanému nepříznivému zdravotnímu stavu syna žalobce žalovaný uvedl, že tento již od roku 2013 není považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby pro účely příspěvku na péči, neboť jeho zdravotní stav již nesplňuje podmínky nároku na tuto dávku. Rovněž mu není poskytována žádná dávka pro osobu se zdravotním postižením.

Také žalobce nemá přiznanu žádnou dávku pro osoby se zdravotním postižením a není uznán za invalidního. V rámci různých správních řízení před úřadem práce a žalovaným žalobce předkládá již více než 4 roky lékařské zprávy vydané praktickým lékařem, dle nichž je zdravotní stav žalobce nadále oslaben, setrvalý bez známek zlepšení, žalobce není plně kompenzován a je v péči této ambulance a dalších odborných ambulancí. Podle lékařské zprávy údajně stav žalobce neumožňuje úřední jednání, stresovou zátěž a podobnou činnost blízkou úředním jednáním. Doporučuje se vyvarování se zvýšeného psychického stresu, při nedodržení hrozí riziko zhoršení zdravotního stavu. Vzhledem k době, kterou předmětná lékařská potvrzení pokrývají, lze považovat tato potvrzení za účelová. Takový závěr potvrzuje i rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29. 11. 2016, č. j. 33 A 24/2015-68. Pochybnosti o objektivitě tvrzené překážky na straně žalobce pro komunikaci se správními úřady verifikoval opakovaně také NSS např. v rozsudku ze dne 13. 4. 2017, č. j. 1 Ads 7/2017-21, a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 2 Ads 161/2017-20.

16. Žalobce podal blanketní odvolání, které neobsahovalo všechny náležitosti, pročez byl vyzván k doplnění odvolání. V rámci této výzvy však žalovaný nijak neposuzoval včasnost nebo opožděnost podaného odvolání. Nešlo tedy o akceptaci včasnosti podaného odvolání. Jelikož ve věci nebyly řádně využity opravné prostředky (včasné odvolání), nelze napadené rozhodnutí přezkoumávat ve správním soudnictví dle § 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“). Meritum projednávané žádosti tedy nelze přezkoumat. Současně žalovaný neshledal ani důvod pro zahájení přezkumného řízení, obnovu řízení nebo vydání nového rozhodnutí.
17. Žalovaný se dále vyjadřoval k námitkám žalobce směřovaným proti napadenému rozhodnutí 2. ze dne 20. 8. 2018. Zde žalobce přiznal, že mu byla přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci ve výši 700 Kč (částka 200 Kč na sešity a 500 Kč na cvičební úbor syna), avšak zdůraznil, že původně požadoval dávku ve výši 6 930 Kč (částka totiž zahrnovala ještě náklad na učebnice, kalkulačku, pomůcky do dílen, cvičební úbor a příspěvek do nadace školy). Žalovaný k tomu uvedl, že pokud žalobce požadoval konkrétní částku na zakoupení sešitů (200 Kč), která mu následně byla i přiznána, a tuto částku nijak nerozporoval v odvolacím řízení, nelze nyní jeho námitky posuzovat jako oprávněné. Ve věci akčních cenových nabídek školních potřeb žalovaný dále odkázal na rozsudek NSS ze dne 14. 6. 2018, č. j. 6 Ads 254/2017-24.
18. Žalobce sice požadoval částku 1 500 Kč na cvičební úbor pro syna, avšak podle žalovaného přiznaná výše dávky 500 Kč plně korespondovala s vyjádřením školy, jež uvedla, že do tělesné výchovy je požadováno běžné sportovní oblečení a obutí, a dále s průzkumem trhu, jenž provedl prvostupňový úřad práce.
19. K nákladům na pořízení učebnic žalovaný odkázal na § 27 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého ředitel střední školy zřizuje fond učebnic a učebních textů, a to nejméně pro 10 % žáků střední školy, když tyto učebnice a učební texty jsou bezplatně zapůjčovány žákům s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou, žákům s postavením azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany nebo

účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území ČR, žákům v hmotné nouzi, jakož i v dalších případech hodných zvláštního zřetele. Požadovaná částka nebyla žalobci přiznána s ohledem na písemné vyjádření školy, že tato jeho synovi okamžitě po předložení potvrzení o hmotné nouzi učebnice zapůjčí na celou dobu studia. Bylo tedy v zájmu žalobce coby zákonného zástupce syna, aby zapůjčení učebnic zprostředkoval. Nemožnost vpisovat poznámky do učebnic mohla být řešena např. výpisky či počítáním na papír, přičemž by nedošlo k znevýhodnění žalobce.

20. Žalobci nebyla přiznána ani částka 1 500 Kč na pomůcky do školy a to s ohledem na písemné sdělení školy, že seznam náradí platí pro jiné obory, než který navštěvuje syn žalobce. Přitom škola sama disponuje veškerým potřebným vybavením, které je žákům k dispozici zcela zdarma.
21. Žalovaný k nepřiznání dávek v plném rozsahu uvedl, že správní úvaha prvostupňového správního orgánu nebyla zatížena libovůlí. Dávka mimořádné okamžité pomoci nemusí být poskytnuta v jakékoliv požadované výši, nýbrž jen v nezbytně nutné výši pro naplnění svého účelu, tedy pokrytí neočekávaného jednorázového výdaje.
22. Mimořádná okamžitá pomoc je dávka, která je poskytována mimo podmínky nároku zbývajících dvou dávek v systému hmotné nouzi (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení). Jejím účelem je řešení mimořádným způsobem a okamžitě nahodilý výdaj, přičemž jde o dávku svou povahou fakultativní a závislou na správním uvážení správního orgánu, přičemž nárok na ni vzniká až samotným rozhodnutím o jejím přiznání (srov. rozsudek NSS ze dne 20. 11. 2013, č. j. 3 Ads 7/2013-31). Pomoc může být poskytnuta osobě splňující podmínky uvedené v § 2 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi.
23. S ohledem na výše uvedené žalovaný soudu navrhl, aby žalobu zamítl jako nedůvodnou.

IV. Jednání před krajským soudem dne 22. 9. 2020

24. Vzhledem k požadavku žalobce nařídil krajský soud k projednání věci ústní jednání na den 22. 9. 2020. Z nařízeného jednání se předem omluvil žalovaný s tím, že souhlasil s projednáním a rozhodnutím věci v jeho nepřítomnosti. Jednání se rovněž nezúčastnil žalobce, jehož nepřítomnost omluvil přímo při jednání ustanovený zástupce. Soud tedy provedl jednání pouze za přítomnosti právního zástupce žalobce. V průběhu jednání soud zrekapituloval dosavadní průběh soudního řízení a rovněž průběh správního řízení (obě řízení na podkladě spisů). Soud při jednání neprováděl dokazování listinami a rozhodnutími založenými ve správním spise (dle recentní judikatury správních soudů se důkaz správním spisem neprovádí; jeho obsah byl účastníkům řízení znám a nebyl v této věci sporný). Ve věci nebyly činěny další důkazní návrhy, pročež soud neprováděl další dokazování a na podkladě návrhů účastníků řízení, jak má soud v této věci rozhodnout, přikročil k vyhlášení rozhodnutí ve věci samé.

V. Posouzení věci krajským soudem

25. Soud přezkoumal v mezích žalobních bodů obě napadená rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející prvostupňová správní rozhodnutí, včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, vycházejí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s.ř.s.“), že **žaloba není důvodná**.
26. Soud nejprve ověřil skutková zjištění a závěry žalovaného ze správního spisu. Tato zjištění, hodnocení a závěry plně odpovídají popisu v čl. I. tohoto rozsudku. Pro stručnost soud odkazuje na tuto pasáž rozsudku a na tomto místě již nebude uváděné závěry opakovat.
27. **Soud se nejdříve zabýval přezkumem napadeného rozhodnutí 1.** V tomto případě nebyla žalobci přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů dítěte – nákup stolního počítače ve vztahu ke vzdělání syna žalobce [§ 2 odst. 5 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi]. Prvostupňové rozhodnutí úřadu práce ze dne 28. 5. 2018, jenž je založeno ve správním spise, obsahuje poučení, že proti němu lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho oznámení u blíže určeného úřadu práce, který prvostupňové rozhodnutí vydal. Odvolací lhůta 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí vyplývá z § 83 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Dle doručenek založených ve správním spise bylo zjištěno, že prvostupňové rozhodnutí úřadu práce bylo žalobci doručeno do vlastních rukou dne 11. 6. 2018 (uloženo na poště k vyzvednutí dne 1. 6. 2018). Lhůta 15 dnů pro podání odvolání začala plynout ode dne 12. 6. 2018, přičemž poslední den této lhůty pro podání odvolání byl den 26. 6. 2018. Jelikož odvolání nebylo v této lhůtě podáno, prvostupňové správní rozhodnutí nabylo právní moci dne 27. 6. 2018. Odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce podal k poštovní přepravě až dne 9. 7. 2018, přičemž toto odvolání bylo úřadu práce doručeno dne 11. 7. 2018. Podání bylo velmi stručné s tím, že žalobce v něm současně z opatrnosti žádal o prominutí případného zmeškání lhůty, jelikož si pro svůj zdravotní stav nebyl lhůtou jist. Usnesením ze dne 12. 7. 2018 úřad práce nevyhověl žádosti žalobce o prominutí zmeškání úkonu (navrácení v předešlý stav), jenž se týkalo odvolání. Usnesení obsahovalo poučení o možnosti podat odvolání ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho oznámení, přičemž odvolání proti tomuto usnesení nemá odkladný účinek. Nutno zdůraznit, že samotné odvolání (podané k poštovní přepravě dne 9. 7. 2018) neobsahovalo všechny údaje ve smyslu § 82 správního řádu. Proto žalovaný jako odvolací orgán výzvou ze dne 25. 7. 2018 vyzval žalobce k doplnění odvolání o blíže určené náležitosti (upřesnění rozsahu napadení, v čem je spatřována nesprávnost) a byla mu k tomu stanovena přiměřená lhůta 8 dnů. Žalobce byl také poučen o tom, že nebude-li odvolání doplněno, bude žalovaný vycházet z toho, že se domáhá zrušení celého usnesení ze dne 12. 7. 2018. Tuto zásilku žalobce převzal do vlastních rukou dne 6. 8. 2018 (zásilka byla uložena pro něj na poště od 27. 7. 2018). Dne 14. 8. 2018 (předáno k poštovní přepravě dne 13. 8. 2018), tedy poslední den lhůty stanovené k doplnění odvolání, obdržel žalovaný žádost žalobce o prodloužení stanovené lhůty, a to ze zdravotních důvodů. Žalobce uvedl, že již lékařské potvrzení doložil. Spis úřadu práce obsahuje lékařskou zprávu ze dne 28. 6. 2018 od praktického lékaře MUDr. L. P., dle níž je „zdravotní stav žalobce nadále oslaben, setrvalý bez známky zlepšení, není plně kompenzován, je v péči zdejší a odborných

ambulanci, stav neumožňuje úřední jednání, stresovou zátěž a podobnou činnost, blízkou úředním jednáním, doporučuje se vyvarování se zvýšeného psychického stresu (při nedodržení, riziko zhoršení zdravotního stavu)“. V potvrzení bylo dále uvedeno, že platí do stabilizace zdravotního stavu, další posouzení stabilizace se provede začátkem září 2018. Současně s žádostí o prodloužení lhůty k doplnění odvolání žalobce požádal o prominutí případného zmeškání lhůty, neboť si lhůtou nebyl jist. Jednalo se lhůtu stanovenou ve výzvě žalovaného ze dne 25. 7. 2018 k doplnění odvolání ve lhůtě 8 dnů, která byla žalobci doručena dne 6. 8. 2018. Vzhledem k včasnosti podání žádosti o prodloužení lhůty k doplnění odvolání se žalovaný nezabýval žádostí o prominutí zmeškání úkonu. Naopak žádosti žalobce o prodloužení lhůty k doplnění odvolání nevyhověl.

28. Ke shora provedeným zjištěním ze správního spisu ohledně průběhu správního řízení a úkonech žalobce v něm, krajský soud uvádí, že postup žalovaného byl v souladu s právními předpisy. Žalobce byl v prvostupňovém správním rozhodnutí ze dne 28. 5. 2018 řádně poučen o možnosti podat odvolání, a to ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí (§ 83 odst. 1 správního řádu). Tuto lhůtu žalobce nevyužil, protože prvostupňové správní rozhodnutí nabylo právní moci dne 27. 6. 2018. Teprve poté bylo úřadu práce doručeno blanketní odvolání žalobce, a to dne 11. 7. 2018 (zásilka byla předána k poštovní přepravě dne 9. 7. 2018). K uvedenému prodlení soud zjistil, že prvostupňové správní rozhodnutí bylo žalobci doručeno do vlastních rukou dne 11. 6. 2018 (na poště bylo pro něj uloženo již od 1. 6. 2018) a 15. denní lhůta pro podání odvolání počala běžet dnem 12. 6. 2018 a marně uplynula dnem 26. 6. 2018 (poslední den pro podání odvolání). Poštovními dodejkami a razítky, založenými ve správním spise, bylo jednoznačně prokázáno značně opožděné podání odvolání žalobcem. Ostatně toto žalobce nijak nerozporoval. Současně s opožděným blanketním odvoláním žalobce požádal o prominutí zmeškání lhůty (uváděl, že si lhůtou není pro svůj zdravotní stav jist). Usnesením ze dne 12. 7. 2018 úřad práce rozhodl o nevyhovění žádosti žalobce o prominutí zmeškání úkonu, tj. podání odvolání. Krajský soud uvedenému postupu musel přisvědčit. V prvé řadě platí, že žalobce byl v prvostupňovém správním rozhodnutí úřadu práce ze dne 28. 5. 2018 řádně poučen o možnosti podat odvolání, a to s upřesněním lhůty i místa podání (v souladu s právními předpisy). Obecná 15denní lhůta k odvolání ve smyslu § 83 odst. 1 správního řádu je lhůtou zákonnou a správní orgán ji nemůže libovolně a bezdůvodně prodlužovat. Obecně platí podle § 92 odst. 1 správního řádu, že správní orgán opožděné odvolání zamítne.
29. Žalobce ale v posuzované věci využil § 41 odst. 1 a 2 správního řádu a požádal o prominutí zmeškání úkonu v podobě opožděného odvolání. K uvedenému krajský soud poukazuje na to, že navrácení v předešlý stav je navrácením lhůty k provedení určitého úkonu tam, kde provedení daného úkonu bylo zmeškáno a je ve své podstatě prominutím zmeškání lhůty. Ve smyslu stávající právní úpravy lze o prominutí zmeškání lhůty požádat jen ze závažných důvodů, které nastaly bez zavinění žadatele. O prominutí zmeškání lhůty lze požádat nejpozději do 15 dnů od pominutí příčiny zmeškání, přičemž je nutné současně provést zmeškaný úkon. O prominutí zmeškání lhůty je příslušný rozhodovat správní orgán, který předmětné správní řízení provádí. S odkazem na výše uvedené se krajský soud ztotožnil se závěry úřadu práce v jeho usnesení ze dne 12. 7. 2018, kterým nevyhověl

žádosti žalobce o prominutí zmeškání úkonu (opožděného odvolání) neboť žalobce skutečně nedoložil žádné závažné důvody, které nastaly bez jeho zavinění a pro něž nemohl včas podat odvolání. Jak vyplývá ze správního spisu a sdělení úřadu práce, žalobce do spisů zakládá opakovaně lékařské zprávy totožného obsahu (od stejného lékaře v průběhu několika let), které však nedokládají akutní nemožnost včasného podání, což se týká i nyní posuzovaného opožděného odvolání a přiložené lékařské zprávy stejného obsahu. Z lékařské zprávy nevyplývá konkrétní překážka, jenž by žalobci znemožňovala včas podat jeho blanketní odvolání. Tento úkon nebyl vázán ani na osobní či úřední jednání a mohl být učiněn písemně prostřednictvím pošty. Z lékařské zprávy ani nevyplývá, že by byl žalobce upoután na lůžko a nemohl se projít na poštu. O takovém stavu žalobce nesvědčí ani jeho četné návštěvy na podatelně úřadu práce v souvislosti s řadou kauz, které zde vede. Navíc podle lékařské zprávy (a všech dalších lékařských zpráv, které od tohoto praktického lékaře předkládá) by dokonce překážka spočívající ve špatném zdravotním stavu žalobce a trvající již několik let, neměla ještě pominout (zdravotní stav není stabilizovaný, neumožňuje úřední jednání a stresovou zátěž, další posouzení stabilizace počátkem září 2018). Z tohoto pohledu by pak ještě nepominula překážka uvedená v § 41 odst. 2 správního řádu, kdy po jejím odpadnutí teprve může účastník řízení požádat o prominutí zmeškání konkrétního úkonu. Soud má však za to, že obecný obsah předložené lékařské zprávy nevylučuje procházku žalobce na poštu a včasné podání odvolání na poště. Úřad práce rozhodl zcela po právu, pokud nevyhověl žádosti žalobce o prominutí zmeškání úkonu – opožděného podání odvolání.

30. Vzhledem k tomu, že žalobce toto odvolání podal jako blanketní, bez zákonných náležitostí uvedených v § 82 odst. 2 správního řádu, byl správní orgán povinen postupovat podle § 37 odst. 3 správního řádu, z něhož plyne, že pomůže podateli nedostatky odstranit nebo jej vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu. Uvedené povinnosti rovněž plynou z recentní judikatury NSS, konkrétně jeho rozsudku ze dne 6. 3. 2009, č. j. 1 As 4/2009-53. Žalovaný své povinnosti dostal a žalobce vyzval k doplnění náležitostí odvolání s tím, že mu k tomu stanovil lhůtu 8 dnů od doručení výzvy. Žalobce však náležitosti odvolání ve stanovené lhůtě nedoplnil a v poslední den stanovené lhůty (dne 14. 8. 2018, k poštovní přepravě podáno dne 13. 8. 2018) požádal o prodloužení lhůty, a to ze zdravotních důvodů s odkazem na lékařskou zprávu praktického lékaře MUDr. L. P. ze dne 28. 6. 2018, kterou do spisu již doložil. Současně žalobce požádal o případné prominutí zmeškání lhůty.
31. K poslední citovanému požadavku žalobce o prominutí případného zmeškání lhůty v případě nedoplnění náležitostí odvolání, krajský soud uvádí, že se zcela ztotožnil s žalovaným. Lhůta stanovená výzvou k doplnění odvolání totiž dosud neuplynula. Počala plynout po doručení výzvy (doručena do vlastních rukou žalobce dne 6. 8. 2018), tedy od 7. 8. 2018 s tím, že lhůta 8 dnů měla uplynout až dnem 14. 8. 2018. Jelikož žalobce ještě v rámci plynoucí lhůty pro doplnění odvolání požádal o prodloužení takové lhůty, úkon nemohl zmeškat. Jelikož tedy lhůta stanovená výzvou v době podání žádosti o prominutí jejího zmeškání dosud neuplynula, nebylo nutné se prominutím zmeškání úkonu zabývat.

32. Žalovaný se naopak v napadeném rozhodnutí zabýval žádostí žalobce ze dne 10. 8. 2018 o prodloužení lhůty k doplnění odvolání (podáno k poštovní přepravě dne 13. 8. 2018, doručeno žalovanému dne 14. 8. 2018). Toto posouzení subsumoval pod celkové rozhodnutí o odvolání žalobce (které bylo posouzeno jak opožděné a žádosti žalobce o prominutí zmeškání úkonu nebylo vyhověno). Krajský soud má zde ve shodě s žalovaným za to, že žalobci byla poskytnuta k doplnění odvolání přiměřená lhůta ve smyslu § 39 odst. 1 správního řádu, lhůta byla přiměřená k povaze i rozsahu úkonu, který měl žalobce provést, nebyl odborně náročný ani obsažný a bylo reálné ve stanovené lhůtě požadovaný procesní úkon provést. S přihlédnutím ke všem okolnostem tak nebyl ohrožen účel řízení, ani nebyla porušena rovnost účastníků řízení. Žalobce byl pouze vyzýván k zaslání doplnění svého odvolání (v jakém rozsahu rozhodnutí napadá a v čem spatřuje jeho nesprávnost), toto doplnění nebylo vázáno na jeho osobní přítomnost u správního orgánu, a mohl tak učinit písemnou formou. Popřípadě mohl provedení tohoto úkonu zmocnit plnou mocí jinou osobu. Krajský soud stejně jako žalovaný by považoval za zcela nevhodné a nadbytečné znovu písemně vyzývat žalobce k doplnění odvolání a za tím účelem mu prodlužovat již stanovenou lhůtu. Z úřední činnosti je soudu známo, že žalobce setrvale podává blanketní podání a tato nijak ve stanovených lhůtách sám nedoplňuje. Pokud byl žalobce schopen s ohledem na svůj zdravotní stav napsat písemnou žádost o prodloužení stanovené lhůty k doplnění odvolání, pak lze mít za to, že byl i schopen písemně doplnit náležitosti odvolání. Dalším prodloužením již stanovené lhůty by docházelo opakovaně jen k nadměrnému prodlužování správního řízení bez jistého výsledku. Obdobná lékařská potvrzení, na které i v souvislosti s žádostí o prodloužení lhůty k doplnění odvolání žalobce poukazoval (že není schopen úředního jednání), žalobce opakovaně správním orgánům předkládal po dobu více než 3 let, avšak i po tuto dobu soustavně činil nejrůznější úkony – dostavoval se k osobním jednáním, podával různá podání (žádosti, odvolání, žaloby) apod. Vzhledem k době, po kterou tato lékařská potvrzení se stejným obsahem žalobce neustále předkládá, lze považovat tato potvrzení za účelová. Podle § 39 odst. 2 správního řádu lze lhůtu určenou správním orgánem na žádost účastníka za podmínek uvedených v § 39 odst. 1 správního řádu usnesením přiměřeně prodloužit. Při takovém prodloužení lhůty však musí být dodržena rovnost účastníků a nesmí být ohrožen účel řízení, přičemž na prodloužení lhůty není právní nárok (viz k tomu Potěšil, L., Hejč, D., Rigel, F., Marek, D. Správní řád, Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2015, s. 222).
33. Ze shora citované právní úpravy stanovené v § 37 odst. 2 a 3, § 39 odst. 1 a 2 a § 82 odst. 2 správního řádu vyplývá, že je obecnou povinností účastníka řízení doplnit odvolání na výzvu správního orgánu, v níž mu správní orgán k tomu stanoví přiměřenou lhůtu. Pokud by správní orgán takto nepostupoval, jde o vadu řízení, která má nepochybně za následek porušení procesních práv účastníka řízení (srov. rozsudek NSS ze dne 6. 3. 2009, č. j. 1 As 4/2009-53). V posuzované věci žalovaný takto postupoval, přitom krajský soud nepřihlížel k tomu, že uvedený krok byl v první řadě povinností prvostupňového správního orgánu. Nicméně není třeba považovat toto za vadu řízení, když si odvolací orgán z důvodu efektivity řízení atrahuje tuto procesní povinnost a odstraňuje vady odvolání sám. Dále soud poukazuje na to, že řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi je řízením zahajovaným na žádost. Účastník řízení je v něm povinen poskytnout orgánu pomoci v hmotné nouzi

veškerou součinnost a doložit veškeré potřebné podklady, které si správní orgán nemůže bez dalšího opatřit sám. Dále platí zásada procesní efektivity (tzv. hospodárnosti) správního řízení, kdy správní orgán je povinen v řízení postupovat tak, aby řízení šlo ke svému cíli, pokud možno za co nejmenšího vynaložení prostředků veřejných i soukromých. Zásada rychlosti správního řízení je v tomto kontextu vyjádřena pořádkovými lhůtami, které platí pro vydání správního rozhodnutí, odvolací řízení nevyjímaje. Ve shodě s žalovaným lze tedy uvést, že smyslem lhůt je v obecné rovině časové omezení stavu nejistoty v právních vztazích a urychlení procesu rozhodování. S tímto smyslem stanovených lhůt jsou pak zcela v rozporu opakované a neodůvodněné žádosti o jejich prodloužení. V tomto směru lze odkázat například na výklad rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 11. 2016, č. j. 33 A 71/2015-30, nebo č. j. 33 A 24/2015-68. Pochybnosti o objektivitě tvrzené překážky na straně účastníka řízení pro komunikaci se správními úřady také verifikoval rozsudek NSS ze dne 13. 4. 2017, č. j. 1 Ads 7/2017.

34. Pro úplnost k tomuto napadenému rozhodnutí č. I. krajský soud uvádí, že žalovaný sice nevydal o neprodloužení lhůty k doplnění odvolání samostatné rozhodnutí, avšak svoje úvahy, které jej k takovému postupu vedly, zahrnul do odůvodnění napadeného rozhodnutí ze dne 14. 8. 2018 (žádost žalobce o prodloužení lhůty k doplnění odvolání byla žalovanému doručena také dne 14. 8. 2018), v němž srozumitelně objasnil, z jakých důvodů neshledal prostor pro vyhovění žádosti žalobce. Žalovaný tedy nepostupoval striktně procesně správně a nevydal usnesení o neprodloužení lhůty ve smyslu § 39 správního řádu, nicméně v kontextu konkrétních okolností a shora provedeného výkladu, a také s ohledem na skutečnost, že svůj postup v konečném důsledku důvodně a náležitě odůvodnil, nebyl žalobce nikterak zkrácen na svých právech. Ostatně žalobce zkoušel podávat takové žádosti i po vydání napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 8. 2018, konkrétně dne 9. 9. 2018 u úřadu práce. Ze správního spisu prvostupňového správního orgánu vyplývá, že o této žádosti úřad práce rozhodl dne 1. 10. 2018 tak, že žádosti žalobce nevyhověl.
35. S ohledem na výše uvedené žalovaný zcela po právu rozhodl dne 14. 8. 2018 o zamítnutí odvolání jako opožděného, neboť bylo podáno po uplynutí odvolací lhůty. Pro prominutí zmeškání této lhůty nebyly shledány jakékoliv důvody. Za této situace nebyl důvodný ani úplný meritorní přezkum prvostupňového správního rozhodnutí, které nabylo právní moci dne 27. 6. 2018, tedy ještě před podáním opožděného odvolání. Ostatně žalobce ani neuváděl žádné vážné důvody, které by osvědčovaly nesprávnost prvostupňového správního rozhodnutí či jeho neúplnost (uváděl v žalobě stále stejné důvody, že počítač ke studiu potřebuje, škola zadává domácí úkoly, které musí být zpracovány na počítači, ve škole není přístup k počítači, komunikace školy pouze přes počítač i s rodiči). V posuzované věci navíc žalovaný zkoumal ve smyslu § 92 odst. 1 správního řádu, zda ve věci žalobce nebyly dány předpoklady pro zahájení přezkumného řízení, obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí (vzhledem k tomu, že prvostupňové správní rozhodnutí již nabylo právní moci). Ze správního spisu vyplývá, že ministryně práce a sociálních věcí ČR zkoumala napadené rozhodnutí žalovaného, přičemž dospěla k závěru, že zde nejsou žádné skutečnosti, které by mohly vyvolat pochybnosti o souladu napadeného rozhodnutí s právními předpisy. Pouze takový rozpor správními

předpisy mohl být důvodem pro změnu nebo zrušení pravomocného rozhodnutí v přezkumném řízení.

36. Žalobce ve svých žalobních námitkách k napadenému rozhodnutí I. uváděl, že je mu doručováno velké množství písemností a není v jeho silách sledovat běh jednotlivých lhůt. Takové skutečnosti nemohou být důvodem pro ospravedlnění žalobce při podání opožděného odvolání. I kdyby byl žalobce skutečně omezen ve vypracovávání procesních podání a hlídání procesních lhůt v důsledku velkého množství vedených správních řízení nebo špatného zdravotního stavu, měl možnost využít svého práva na právní pomoc ve smyslu čl. 37 odst. 2 Listiny. Je totiž i v jeho zájmu, usiluje-li o přiznání dávky hmotné nouze, aby správní řízení probíhaly bez zbytečných průtahů. Za daných okolností, kdy žalobce opakovaně žádá o prodloužení lhůt k doplnění podání a o prominutí zmeškání lhůty, mohl mít žalovaný oprávněné pochybnosti o objektivitě žalobcem opakovaně předkládaných lékařských zpráv, neboť žalobce jich zcela zjevně užívá jako prostředku k prodlužování a komplikování správního řízení. Vedle svého zdravotního stavu žalobce jako další příčinu opožděných podání uváděl nepřetržitou péči o syna, což však nijak neprokázal. Ostatně žalovaný poukazoval i na to, že syn žalobce navštěvuje střední školu, není invalidní (nebyl mu přiznán žádný stupeň invalidity), žalobce již nepobírá ani příspěvek na péči na syna a syn žalobce nepotřebuje ani speciálně upravené prostory či příspěvek na zvláštní pomůcku. Pokud žalobce uváděl, že soudy opakovaně rozhodovaly tak, že dávky mu mají být přiznávány, pak nijak neupřesnil, o jaký konkrétní případ se jednalo a zda to má nějaký vliv na nyní přezkoumávanou věc. Nebylo ani prokázáno, že Městský úřad v Kuřimi překračuje meze své diskreční pravomoci s tím, že od příslušných orgánů (např. škola) požaduje předložení listin, které jsou ve zcela jiném znění, než jak je dříve předkládal žalobce. Žalobce takové tvrzení o překročení pravomoci správním orgánem nijak neprokázal a ze správního spisu takové pochybení nevyplývalo. Úřad práce se pouze snažil v rámci své pravomoci a zákonné povinnosti zjistit a ověřit skutkový stav ve škole žalobcova syna stran žádosti o přiznání mimořádné okamžité pomoci – jednorázové dávky na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nezaopatřeného dítěte, konkrétně přiznání částky 12 000 Kč na pořízení PC sestavy. Správní orgán se pouze snažil zjistit nezbytnost tohoto výdaje vzhledem k úspěšnému absolvování daného studia synem žalobce. Žádné vybočení ze zákonných mezí v postupu správních orgánů nebylo zjištěno. Že by škola syna žalobce objasňovala jeho průběh studia a nezbytnost pomůcek ke studiu jinak, jen v důsledku inherence správních orgánů, nebylo ničím prokázáno. K žalobcem tvrzené údajné zmatečnosti odůvodnění napadeného rozhodnutí soud odkazuje na již výše provedený výklad, kde vysvětlil zákonnost postupu správního orgánu, kdy vyzývá účastníka řízení k doplnění blanketního odvolání. Tímto postupem nedochází k akceptaci blanketního odvolání jako včasného, nýbrž jen ke splnění zákonné povinnosti vyplývající z § 37 odst. 3 správního řádu.
37. Žalobce neuváděl žádné vážné důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí I., ostatně neuváděl ani žádné vážné důvody pro ospravedlnění opožděně podaného odvolání nebo včasného nedoplnění tohoto odvolání.

38. Pokud jde o napadené rozhodnutí 2. ze dne 20. 8. 2018, pak zde byla žalobci přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu odůvodněných nákladů dítěte a zajištění nezbytných činností sociálněprávní ochrany dětí v celkové výši 700 Kč (200 Kč na zakoupení sešitů a 500 Kč na zakoupení cvičebního úboru), zatímco žalobce požadoval takovou dávku v celkové výši 6 930 Kč (částku 200 Kč na sešity, částku 2 530 Kč na učebnice, částku 700 Kč na kalkulačku, částku 1 500 Kč na pomůcky do dílen, částku 1 500 Kč na cvičební úbor a částku 500 Kč na příspěvek do nadace školy).
39. Krajský soud považuje za vhodné v první řadě připomenout právní úpravu poskytování dávky mimořádné okamžité pomoci ze systému pomoci v hmotné nouzi. Žalobce požadoval dávku na náklady dítěte spojené s docházkou na střední školu, což bylo ze strany prvostupňového orgánu i žalovaného správně kvalifikováno jako žádost směřující k přiznání dávky ve smyslu § 2 odst. 5 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Podle tohoto ustanovení může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat za osobu v hmotné nouzi též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkových sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky c) na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálněprávní ochranou dětí. Nejen z důvodu tohoto ustanovení, ale i z jeho ustálených výkladů ve správní praxi a judikatuře správních soudů, vyplývá, že tato dávka je fakultativní a je tedy odvislá od správní úvahy orgánu pomoci v hmotné nouzi.
40. Krajský soud k tomu uvádí, že správní úvaha prvostupňového orgánu ani žalovaného nebyla zatížena libovůlí, byla přezkoumatelná a srozumitelná, tedy žalovaný se nedopustil vady řízení ani nezákonného rozhodnutí, pokud tuto správní úvahu prvostupňového správního orgánu potvrdil.
41. V případě dávky mimořádné okamžité pomoci podle § 2 odst. 5 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi je žadatel posuzován se společně posuzovanými osobami podle § 2 odst. 1 citovaného zákona. Pro účely posouzení nároku na mimořádnou okamžitou pomoc byl žalobce posouzen společně se synem J., neboť podle § 4 odst. 1 písm. a) citovaného zákona se společně posuzují rodiče a nezletilé nezaopatřené děti. Podmínky nároku na mimořádnou okamžitou pomoc vyplývají z § 36 odst. 1 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi, přičemž na tuto pomoc má nárok osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.
42. V případě dávky mimořádné okamžité pomoci podle § 2 odst. 5 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi jde především o situaci, kdy rodina nemá dostatečné prostředky na úhradu školních pomůcek, nákladů spojených s účastí dítěte na škole v přírodě, na lyžařském výcviku, na táboře, v jazykových kurzech, při sportovní činnosti apod. Z uvedeného však vyplývá, že dávka mimořádné okamžité pomoci je dávkou fakultativní, nenárokovou, tudíž je v kompetenci orgánu pomoci v hmotné nouzi, jak po zvážení všech rozhodných skutečností v konkrétní věci rozhodne.

43. Dávka se poskytuje na základě komplexního zhodnocení individuální celkové situace žadatele a odůvodněnosti konkrétního výdaje. Dávku mimořádné okamžité pomoci je na místě poskytnout tehdy, nelze-li předměty získat buď bezplatně, nebo za úhradu z jiných zdrojů. Jedná se zejména o bezplatné získání učebnic a školních pomůcek od školy nebo o jejich bezplatné zapůjčení.
44. Úřad práce požádal Střední průmyslovou školu Brno, Purkyňova, dne 8. 9. 2017 o sdělení, jaké má škola požadavky na pomůcky vztahující se ke studijnímu oboru syna žalobce. Své dotazy úřad práce dále směřoval na možnost zapůjčení učebnic, potřebu kalkulačky pro absolvování oboru, požadavky na úbor do tělesné výchovy či povinné zakoupení pomůcek do dílen.
45. Škola své odpovědi úřadu práce sdělila dne 8. 9. 2017, 19. 9. 2017 a 19. 10. 2017. Především uvedla, že syn žalobce je žákem 1. Ročníku studijního oboru Slaboproudá elektrotechnika (26 – 41 – M/01), přičemž veškerým vybavením škola disponuje a toto je k dispozici žákům zcela zdarma. K učebnicím potřebným pro studium škola sdělila, že tyto budou synovi žalobce pro celou dobu studia zapůjčeny, ale je třeba předložit potvrzení o hmotné nouzi. Na základě stejného potvrzení budou proplaceny i sešity (cca 800 Kč na celou dobu studia). Učebnice by byly zapůjčeny na celou dobu studia v hodnotě cca 2 000 Kč. Po žalobci nebude případně požadován příspěvek 500 Kč na školní nadaci. Do tělesné výchovy škola požaduje jen běžné sportovní oblečení a obutí (nejlépe s bílou podrážkou). Pro předměty technického zaměření je požadována kalkulačka SHARP EL – 506 (cena cca 700 Kč). Škola zcela popřela seznam pomůcek, který žalobce předložil úřadu práce, neboť neodpovídá zvolenému studijnímu oboru syna žalobce.
46. Úřad práce i žalovaný se podrobně zabývali všemi šesti položkami žádosti žalobce o dávku na úhradu nákladů souvisejících se vzděláním jeho nezaopatřeného syna, podrobně rozebírali jejich odůvodněnost. Úvahy správních orgánů považuje krajský soud za přezkoumatelné, logické a srozumitelné, nebyly založeny na libovůli a byly v souladu s právními předpisy řádně odůvodněny. Pro stručnost soud odkazuje na prvostupňové správní rozhodnutí i rozhodnutí žalovaného, které spolu tvoří jeden celek, a které obsahují poměrně rozsáhlé odůvodnění k jednotlivým položkám dávky mimořádné okamžité pomoci. Z tohoto důvodu soud nebude všechny závěry na tomto místě opakovat a bude se snažit především vypořádat uplatněné žalobní námitky.
47. Pokud jde o dávku mimořádné okamžité pomoci na zakoupení kalkulačky, tak tento požadavek úřad práce nepovažoval za odůvodněný, neboť rozhodnutím úřadu práce ze dne 2. 1. 2018 již byla žalobci přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci ve výši 1 745 Kč a z této částky bylo určeno 520 Kč na zakoupení kalkulačky značky SHARP EL – 506X. Tento typ kalkulačky dle průzkumu trhu byl dostupný v ceně 450 – 520 Kč a jde o typ kalkulačky s funkčními prvky vyšší řady, než byl typ uvedený školou (jenž již není na trhu k dispozici). V žalobě žalobce uznal, že mu dávka mimořádné okamžité pomoci na zakoupení kalkulačky již byla přiznána rozhodnutím úřadu práce ze dne 2. 1. 2018, pročež závěry správních orgánů stran kalkulačky dále nerozporoval.

48. Žalobci byla dále přiznána dávka na školní sešity ve výši 200 Kč, tedy byla přiznána v plné výši, jak ji žalobce požadoval. Přesto žalobce v žalobě uvedl, že vzhledem k termínu jejího proplacení, již nebyly v obchodech slevy a žalobce za nákup sešitů zaplatil více. Nutno dodat, že tuto částku nijak neupřesnil a ani nedoložil. K nákladům na zakoupení sešitů se velice jasně vyjádřila škola i žalovaný. Na základě předložení potvrzení o hmotné nouzi škole mohly být synovi žalobce zaplacený sešity ve výši cca 800 Kč na celou dobu studia. Jelikož žalobce do poloviny října 2017 (jeden a půl měsíce po zahájení školního roku) škole nepředložil potvrzení o hmotné nouzi, ze školního fondu nebylo možné zaplatit sešity pro syna žalobce. Je evidentní, že sám žalobce na vyplacení částky za účelem zakoupení sešitů nijak nespěchal, jinak by se jistě snažil škole co nejdříve doložit potvrzení o hmotné nouzi, pročez nyní v žalobě nemůže vytýkat snad pozdější termín proplacení této částky, kdy podle něj již nebyly slevy v obchodech. Správní orgány rozhodovaly ve lhůtách daných správním řádem a v souladu s ním se snažily i vypořádat se s návrhy žalobce na prodloužení samotného řízení (žádosti o prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání, o prodloužení lhůty k doplnění odvolání). Ostatně žalobce ničím neprokázal, že by mu částka byla proplacena v opožděném termínu a ani to, jakou částku skutečně za sešity uhradil. Úřad práce přiznal žalobci částku 200 Kč na zakoupení sešitů pro syna a soud považuje přiznání této částky ve shodě se správními orgány za odůvodněné.
49. Ohledně cenových nabídek školních potřeb krajský soud ve shodě s žalovaným odkazuje na rozsudek NSS ze dne 14. 6. 2018, č. j. 6 Ads 254/2017-24. Z uvedeného rozsudku mj. vyplývá: *„dávky mimořádné okamžité pomoci jsou součástí státní sociální sítě, která má potřebným garantovat určitou minimální, nikoliv průměrnou životní úroveň poskytnutím pomoci, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek (§ 1 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi)...* Účelem dávky mimořádné okamžité pomoci není, aby syn stěžovatele měl co do kvality alespoň průměrné vybavení do školy, ale aby měl dostupné a funkční pomůcky, které mu umožní absolvovat výuku ve škole v nezbytném rozsahu, tedy za vynaložení co nejmenších nákladů. Dané odpovídá podpůrné povaze systému sociální péče a fakultativní povaze dávky mimořádné okamžité pomoci“.
50. Primárním účelem poskytnutí dávky na úhradu výdaje na zakoupení školních pomůcek je zajištění školní docházky a absolvování procesu vzdělávání ve školském zařízení. Pro účely stanovení výše dávky je tedy zpravidla volena nejlevnější dostupná varianta, neboť takový postup je zcela v souladu s hospodárným nakládáním s veřejnými prostředky a neohrožuje samotnou podstatu práva žadatele na nezbytnou pomoc v hmotné nouzi, jak je zakotveno v článku 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
51. Žalobce dále v žalobě rozporoval nepřiznání částky 1 500 Kč v plném rozsahu na pořízení cvičebního úboru pro syna. Podle žalobce totiž škola požadovala oděv v částce 1 500 Kč a žalobci nebyl dán prostor k tomu, aby byly zakoupeny tomu odpovídající věci, čímž byl syn žalobce vyčleněn z kolektivu. Syn by měl mít stejné věci, které škola požaduje po jiných žácích. S uvedenou argumentací se krajský soud neztotožnil.
52. Úřad práce provedl průzkum trhu, pročez žalobci na pořízení cvičebního úboru přiznal částku 500 Kč (150 Kč na zakoupení sportovních kraťasů, 50 – 100 Kč na zakoupení trička

a 250 – 300 Kč na zakoupení obuvi). Při stanovení částky 500 Kč na pořízení cvičebního úboru (a nikoliv požadované částky 1 500 Kč) úřad práce přihlédl i k možnosti zakoupení cvičebního úboru v neznačkových prodejnách, popř. v obchodech s použitým zbožím. Žalovaný se následně s těmito úvahami také ztotožnil. Nutno zdůraznit, že ze správního spisu vyplývá, že prvostupňový správní orgán provedl za účelem zjištění cen průzkum trhu pomocí internetu, a také zjišťoval ceny nových předmětů. Částky připadající na jednotlivé součásti cvičebního úboru jsou logické a řádně zdůvodněné. Navíc celková částka 500 Kč přiznaná na pořízení cvičebního úboru plně korespondovala s vyjádřením školy, která uvedla, že do tělesné výchovy je požadováno jen běžné sportovní oblečení a obutí (nejlépe s bílou podrážkou). Nelze tedy přisvědčit žalobci v tom, že škola požadovala konkrétní obuv a oděv v částce 1 500 Kč, a že přiznáním nižší částky, než školou požadované, nebyl dán prostor k zakoupení jiných věcí, čímž se syn žalobce vyčlenil z kolektivu. Žalobce, potažmo jeho syn, má právo na dostupné a funkční pomůcky, které mu umožní absolvovat výuku ve škole v nezbytném rozsahu, avšak v souladu s hospodárným nakládáním s veřejnými prostředky nelze chápat poskytnutí předmětné dávky mimořádné okamžité pomoci jako financování nákupu oblečení či sportovního vybavení dle přání žadatele o dávku. Částka 500 Kč přiznaná na pořízení cvičebního úboru plně odpovídá požadavkům školy i cenovému průzkumu trhu.

53. Krajský soud doplňuje, že správní úvaha orgánů pomoci v hmotné nouzi, co do výše přiznané dávky (sešity, cvičební úbor), byla přezkoumatelná a podložená o zjištěné aktuální ceny požadovaných školních pomůcek. Dávka mimořádné okamžité pomoci nemusí být poskytnuta v jakékoliv požadované výši, ale pouze v nezbytně nutné výši pro naplnění svého účelu, tedy k pokrytí neočekávaného či nákladnějšího jednorázového výdaje. Krajský soud k tomu poukazuje i na názor uvedený v rozsudku NSS ze dne 3. 7. 2013, č. j. 3 Ads 84/2012-48, podle něhož „dávka nemusí být přiznána vždy ve výši prokazaného výdaje, je-li zřejmé, že mohlo být sledovaného účelu dosaženo vynaložením menšího objemu finančních prostředků“.
54. Žalobce dále v žalobě rozporoval nepřiznání částky 2 530 Kč na učebnice syna a 1 500 Kč na zakoupení pomůcek do dílen. K učebnicím uváděl, že je sice škola synovi poskytne, avšak musí je vrátit v původním stavu, což není možné, neboť všichni si dělají poznámky přímo do učebnic a počítají v nich i příklady. Pokud by to žalobce nemohl činit, byl by tak znevýhodněn. K nákupu pomůcek žalobce uvedl, že jeho syn nezbytně potřebuje např. rýsovací potřeby a další potřeby, přitom však škola pochybila, neboť omylem žalobci předložila nesprávné potvrzení o pomůckách do dílen pro jiný obor, než žalobce studuje. V omyl tedy uvedla škola žalobce, a to nic nemění na tom, že jeho syn skutečně potřebuje pro absolvování svého studijního oboru příslušné pomůcky. S uvedenou argumentací žalobce se krajský soud neztotožnil.
55. Pokud jde o učebnice, pak v případě částky požadované žalobcem na jejich zakoupení úřad práce odkazoval zcela na sdělení školy, že „veškerým vybavením potřebným pro tento studijní obor škola disponuje a je k dispozici žákům zdarma“. Dále bylo poukazováno na sdělení, že škola synovi žalobce okamžitě po doložení potvrzení o hmotné nouzi bude schopna zapůjčit učebnice pro celou dobu jeho studia. Toto zcela odpovídá dikci § 27 odst.

5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého zřizuje ředitel střední školy fond učebnic a učebních textů, a to nejméně pro 10 % žáků střední školy, přičemž tyto učebnice a učební texty jsou bezplatně zapůjčovány mimo jiné žákům v hmotné nouzi, jakož i v dalších případech hodných zvláštního zřetele. Žalobcem požadovaná částka mu nebyla přiznána právě s ohledem na písemné vyjádření školy, že synovi žalobce budou okamžitě po doložení potvrzení o hmotné nouzi zapůjčeny učebnice op celou dobu jeho studia. Jelikož v případě syna žalobce existovala možnost bezplatného zapůjčení učebnic po celou dobu studia, nemohl být považován požadavek žalobce na přiznání částky 2 530 Kč na zakoupení učebnic za odůvodněný, protože mu nebyla dávka na zakoupení učebnic přiznána. Bylo plně v zájmu žalobce, jakožto zákonného zástupce syna, aby zapůjčení učebnic od školy zprostředkoval. Namítaná nemožnost něco vpisovat do takto zapůjčených učebnic mohla být taktéž řešena, např. pořizováním výpisků nebo počítáním na vložený papír. Nelze přisvědčit žalobci v tom, že tímto by byl jeho syn znevýhodněn. Zcela nepřipadná byla poznámka žalobce o tom, že synovi škola celý první ročník učebnice nezapůjčila, kvůli čemuž neprospěl z matematiky a musel první ročník opakovat. Bylo totiž na žalobci, jakožto zákonném zástupci syna, aby co nejdříve zapůjčení učebnic zprostředkoval a škole doložil požadované potvrzení o hmotné nouzi. Pokud jsou špatné studijní výsledky syna ovlivněny mj. nezapůjčením učebnic, jak uváděl žalobce, pak se na těchto studijních výsledcích přímo podílí právě žalobce.

56. K nepřiznání částky 1 500 Kč na zakoupení pomůcek do dílen správní orgány uvedly, že vycházely přitom ze samotného sdělení školy. Dle potvrzení o studiu vydaném střední školou byl syn žalobce žákem třídy ZL 1B. Z dalších vyjádření školy vyplynulo, že syn žalobce je žákem studijního oboru Slaboproudá elektrotechnika (26-41-M/01). Žalobce ke své žádosti o tuto částku přiložil tzv. Seznam náradí žáků 1. ročníků do odborného výcviku. Jak škola vysvětlila, ten však platí pro obory – elektromechanik pro zařízení a přístroje (26-52-H/01), mechanik elektrotechnik (26-41-L/01) a elektrikář (26-51-H/01), a nikoliv pro obor, jenž navštěvuje syn žalobce. Dne 19. 10. 2017 dále škola sdělila, že seznam pomůcek předložený žalobcem k žádosti o dávku neodpovídá zvolenému oboru jeho syna. Jiný doklad pro zakoupení náradí do odborného výcviku pro obor svého syna žalobce již nepředložil a škola na výzvy správního orgánu nepotvrdila požadavek na jakoukoliv potřebu pomůcek do dílen ve studijním oboru syna žalobce. Vedle toho již dne 8. 9. 2017 škola sdělila, že pro studijní obor žalobcova syna disponuje veškerým vybavením potřebným pro tento obor a toto je k dispozici žákům zcela zdarma. Za těchto okolností nemohl být považován požadavek žalobce na přiznání částky 1 500 Kč na zakoupení pomůcek do dílen za odůvodněný. Pokud žalobce v žalobě namítal, že to byla právě škola, kdo žalobce uvedl v omyl a předložil mu nesprávný seznam pomůcek pro jiný obor, pak není zřejmé, proč by to ve vztahu k žalobci škola dělala. Pokud by však přece jen k takovému omylu došlo, je to právě žalobce, kdo nejlépe ví, jaký studijní obor jeho syn studuje a na základě toho se zajímá, jaké pomůcky ke studiu skutečně potřebuje. Takový omyl by musel žalobce jistě odhalit. Je však zarážející, že i přesto, že byl školou mylně informován o potřebě pomůcek ke zvolenému studijnímu oboru syna, jak sám uvádí, přesto trvá na tom, že syn potřebuje pro svůj studijní obor příslušné pomůcky (bez dalšího upřesnění). Uvedenému tvrzení nelze přisvědčit, neboť škola k tomu jasně uvedla, že pro

zvolený studijní obor škola disponuje veškerým potřebným vybavením a toto je zcela zdarma k dispozici i žákům.

57. Žalobce v žalobě ničeho nenamítal proti nepřiznání částky 500 Kč jako příspěvku do nadace školy, pročez touto položkou se krajský soud již nemusel při svém přezkumu napadeného rozhodnutí blíže zabývat. Ostatně sama škola sdělila, že po doložení potvrzení o hmotné nouzi by uvedený příspěvek již po žalobci nevyžadovala. Uvedený členský příspěvek může být dle stanov školy ze závažných důvodů snížen či prominut. Proto příspěvek do nadace školy nebyl shledán odůvodněným nákladem, pročez žalobci nebyla tato částka přiznána jako dávka mimořádné okamžité pomoci.
58. Dávka mimořádné okamžité pomoci je poskytována mimo podmínky nároku na zbývajících 2 dávky v systému hmotné nouze (příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení). Jejím účelem je řešit mimořádným způsobem a okamžitě nahodilý výdaj, přičemž jde o dávku fakultativní a závislou na správním uvážení správního orgánu, přičemž nárok na ni vzniká až samotným rozhodnutím o jejím přiznání (srov. rozsudek NSS ze dne 20. 11. 2013, č. j. 3 Ads 7/2013-31). Uvedená pomoc může být poskytnuta pouze osobě splňující podmínky uvedené v § 2 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi.
59. Krajský soud má ve shodě s žalovaným za to, že přiznaná výše dávky 700 Kč je dostatečná k zakoupení sešitů a cvičebního úboru, přičemž další požadavky žalobce v žádosti nebyly zcela po právu shledány za odůvodněné tak, aby ve vztahu k nim byly přiznány dávky.

VI. Závěr a náklady řízení

60. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s.
61. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanovili tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Žalovaný správní orgán, který by jinak jakožto úspěšný účastník řízení měl právo na náhradu nákladů řízení, nemá za žádných okolností právo na náhradu nákladů řízení ex lege (§ 60 odst. 2 s.ř.s.).
62. Výrokem IV. tohoto rozsudku soud rozhodl o odměně ustanoveného zástupce JUDr. Tomáše Truschingera za zastupování žalobce v tomto řízení podle § 35 odst. 8 s.ř.s. a dle příslušných ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Ustanovenému zástupci se přiznává odměna za 3 úkony právní služby (převzetí věci a první porada se žalobcem, byl-li zástupce ustanoven soudem, sepsal žaloby a účast zástupce na jednání soudu dne 22. 9. 2020) ve výši 3x 1 000 Kč a dále 3x paušální náhrada hotových výdajů za každý úkon právní služby, tedy 3x 300 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. b), d) a g) § 13 odst. 4 advokátního tarifu]. Celkem

bylo přiznáno na odměně a náhradě hotových výdajů za 3 úkony právní služby 3 900 Kč. Jelikož ustanovený zástupce soudu doložil, že je plátcem DPH, soud zvýšil jeho odměnu o částku připadající na tuto daň, a to ve výši 21 % ze základu daně (819 Kč). Celkem tedy náleží ustanovenému zástupci v této věci odměna ve výši 4 719 Kč, a bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 22. září 2020

JUDr. Kateřina Mrázová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. Z.